

ודבור, והוא אשר אנו רואים בקול ודבור שיש בחי' ממוצע בין הקול והדבור, שאינו בערך הקול וגם לא בערך הדבור. דהנה, אמיתות ענין הקול הוא רק קול פשוט מורכב

המאמר הנדפס כאן הוא מהנחת כ"ק אדה"א, ומ"מ ב' המאמרים שונים לגמרי בנוסח המאמר (אף שהתוכן שוה בב' המאמרים), לכן נראה שהם ב' מאמרים נפרדים שנאמרו בזמנים שונים. ויותר נראה* שהמאמר הנדפס כאן הוא ממה שכתב כ"ק אדה"א לאחר זמן** ע"פ ההנחה הנ"ל.

כמה מענייני המאמר הובאו ונתבארו בכ"מ – כנסמן לקמן בהערות: 8, 10, 17, 55, 61, 92, 94, 96-98, 102, 105, 117, 119, 142 ו-148.

בס' המנהגים חב"ד ע' 56 כתב על מאמר זה: „כ"ק מו"ח אדמו"ר ה' מצוה להתקוע ללמוד בימי ר"ה בבוקר*** המאמר להבין ענין תק"ש אשר בסידור. הטעם י"ל בפשיטות מפני שבדרוש הזה מבוארות כוונות התקיעות." עכ"ל.

(2) בכת"י נוסף כאן: „שאינו כפי כוונת דשופר המבואר בפע"ח כידוע." ע"כ. וראה המלך במסיכו ח"א ע' סח: „המאמר הוא פירוש על כוונת הבעש"ט .. אך כוונת התקיעות לא מצאית לע"ע לא בדפוס ואף לא בכת"י." [וראה גם המלך במסיכו שם ס"ע נד – ע"פ הנדפס בס' לב הארי ס"ע 234].

בהוספות לסידור (לקמן ע' תס, א ואילך) נדפסו כוונות לתקיעות מהבעש"ט, ובהקדמה אליהם נעתק מרשימת כ"ק אדמו"ר ז"ע: „בספר שמועה טובה (ווראשא, תרצ"ז, ע' עיר"צ) נדפסו „כוונות התקיעות מבעש"ט זללה"ה", ובהקדמה שם כותב שנעתק מ„כת"י ישן נושן" שחלק א' ממנו ה' „טמון וגנוז בבית הרב הגה"ק מקאזניץ זצוקלה"ה", וחלק „בגנוז הרב הגה"ק מגור בעהמ"ס שפת אמת". וכנראה הם הכוונות שבס' האריז"ל (הר"ש מרשקוב). ולכאורה אין להביאור דאדה"א שייכות אליהם. ועכצ"ל שישנן עוד כוונות להבעש"ט שונות

מכוונות האריז"ל (וכמו בכוונת המקוה). בכ"י, לשלימות הענין, וכיוון שלע"ע לא מצאית בשום מקום כוונות התקיעות מיוחדות להבעש"ט, נעתקו כאן. עכ"ל. ובסה"מ תש"ד ע' 17 ואילך משמע שהכוונה למבואר כאן בארוכה בענין אות אל"ף, דוזה ביאור למאמר הבעש"ט (ראה סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תקסה ואילך ובנסמן שם. סה"מ תרצ"ו ע' 2. תש"ד שם. תש"ה ע' 1. אג"ק כ"ק אדמו"ר מהור"צ ח"ג ע' תצ) שתק"ש הו"ע הצעקה בקול פשוט אבא אבא. וז"ל בסה"מ תש"ד שם: „הקול הוא למעלה מבחי' הדבור, ויש בו ג"כ מקורם ושרשם של אות' הדבור. דהנה, הענין דתקיעת שופר ע"פ כוונת הבעש"ט נ"ע הוא המשכת התענוג בדבור העליון דע"מ שבספי' המל' ע"י הצעקה אבא אבא, דעם היות דענין קול השופר הוא קול פשוט, הנה עם זה הרי יש בו הברת אות א', כמו התחלת תי' אבא שמתחיל באות א', ועם היות דקול ודבור רחוקים זמ"ז בתכלית .. עכ"ז הרי הקול והדבור מתאחדים ע"י ממוצע, והממוצע הוא אות אל"ף. ועל זה מוסיף לבאר שם ע"פ מש"כ כאן בענין אות אל"ף. ובסיום הענין שם (ע' 20): „וזהו"ע התקיעות ע"פ כוונת הבעש"ט נ"ע בצעקת אבא אבא הצילני אבא אבא רחמני, דענין התקיעות הוא המשכת חיות חדש בעולמות ונבראים, והוא ע"י הקול פשוט בהברת אות א', שהוא הממוצע." עכ"ל. וראה גם אג"ק שם.

מהעתק שיש בידי שהעתיקו רבי'ס מכת"י, וגם הרבה קונטרסי' מגוף כתיבת יד' ממש. עכ"ל. א"כ יתכן שיש בו מאמרים שאינם הנחות כ"ק אדה"א, אבל, בפשטות – כל המאמרים שבסידור (גם אותם שנדפסו רק מהעתיקות) הם הנחות כ"ק אדה"א, וגם במאמר זה ייכר הדבר מסגנון המאמר. וכמה פעמים הזכיר כ"ק אדמו"ר ז"ע אודות מאמר זה שהוא מאמר כ"ק אדה"א שנכתב ע"י כ"ק אדה"א (ד"ה תקנו תשכ"ז. שיר המעלות תשמ"ו. ועוד).

(*) כי מלבד התוכן, גם סדר העניינים בב' המאמרים הוא בדומה. והעיקר – שבב' המאמרים יש לפעמים לשונות דומים ביותר (הן בתחילת המאמר, הן באמצעו והן בסופו), ומהם לשונות מיוחדים שאינם רגילים.

(**) מסגנון המאמר נראה שנכתב לאחר זמן רב. ולהעיר גם מה שבמאמר הנדפס באתהלך לאזניא נזכר רק פעם אחת הלשון „מבואר במ"א", ובשום מקום לא מוזכר הלשון „כידוע", ואילו במאמר הנדפס כאן מציין ס' פעמים למבואר במ"א, ועשרים פעמים כותב „כידוע", וגם מה נראה שנכתב בשנים המאוחרות יותר.

(***) ראה שיחת ש"פ האזינו, שבת תשובה, ה'תשכ"ב (ת"מ התעודות חל"ח ע' 31). ודוקא בר"ה בבוקר, בבוא זמן תקיעת שופר, ולא יסמוך על מה שלמדו איתנו.

הלולב, ל"ו ל"ב²⁵¹, בחי' ו"ק דז"א, להמשיך לולב באתרוג שהוא בחי' המל'²⁵², כמ"ש בשער הלולב²⁴⁸.

ולפ"ז הרי בבית שני ג"כ היו יכולים להמשיך בלולב אפילו ביו"ט שחל בשבת, כי בית שני הוא בבחי' ה"א תתאה דמל' שמקבלת מז"א, ואין זה דומה לשופר שהוא בבחי' ה"א עילאה דבינה, שחסר אורה בבית שני כנ"ל. ומה שבשבת יש אור יותר עליון מז"א, והוא בחי' עונג שבחכמה כנ"ל, אין זה נוגע לענין המשכת הלולב לבחי' הדעת בנוקבא. וע"כ היה הלולב ניטל בבית שני ג"כ ביו"ט שחל בשבת גם בגבולין כמו במקדש, ולא עשו חכמים תקנה וגזרה ע"ז כלל כמו שגזרו ותיקנו על השופר במדינה²⁵³. אך משחרב בהמ"ק, מפני שנפסק אז גם הארת אור המל', ה"א תתאה, ע"כ לא היה אז כח ועוז להמשכת הדעת בנוק' ע"י הלולב ביו"ט שחל בשבת, מטעם הנ"ל שהמל' עולה גם היא בשבת ונכללת באור אבא, כמ"ש עולת שבת כו', רק בזמן בית שני שהיתה בתוקף אורה למטה בהיכל ק"ק ע"כ היו נוטלין גם ביו"ט שחל בשבת, משא"כ משחרב בהמ"ק כו', וד"ל²⁵⁴.

* * *

להבין: ענין תקיעת שופר (עפ"י כוונת הבעש"ט ז"ל), דהנה יש להקדים תחלה הקדמה אחת בענין קול

לט דרוש יג בסופו. תו"א וארא נת, ד. לקו"ת קדושים כט, ד. לקמן שפג, רע"ד. שפ, א.

(251) ראה ספר הבהיר ס"י צח – הובא בוח"ב רע"א, א. זח"א רסז, ב. תקו"ז ת"ז (כג, א). תכ"א (גו, ב). תוס' רבינו פרץ סוכה לו, ב. לקו"ת סוכה פב, ג. סה"מ תקס"ב ח"א ע' רפג. תקס"ח ח"א ע' תמו. תמח. לקמן שפג, סע"ב. שפ, ד.

(252) ראה לקמן שפג, רע"ב. וש"נ.

(253) ראה בהנחה שבלקו"ת שם (גו, ד) שהמשכה דלולב „היא למטה הרבה במדרגה מהמשכה שע"י השופר הנ"ל, כי גם השבת עצמו הוא יותר נעלה במדרגה מהמשכה זו, כי שבת הוא גילוי מוחין דאבא, והלולב הוא המשכה מז"א לנוק'. אלא שאעפ"כ צריכים להמשכה זו גם בשבת, להיות שגילוי המשכה זו שע"י הלולב היא מבחי' פנימית, שהוא המשכת הדעת .. אך עכ"פ, מאחר שהמשכה זו היא למטה במדרגה, היכולת היה אפי' בבית שני להמשיך בחינה זו אפילו בגבולין כו". עכ"ל. (254) בענין נטילת לולב בשבת – ראה גם (באופן אחר) המשך תרס"ו ס"ע מה ואילך.

* * *

(1) לע"ע לא נודע תאריך אמרת מאמר זה, וגם לא נמצא בגוכתי"ק (נמצא בכת"י מעתיק מס' 1092. המאמר הוגה כאן ע"פ כת"י זה וע"פ הנדפס בדפוס). במאמרי אדה"א אתהלך לאזניא ע' קד ואילך נדפס מאמר ד"ה „להבין ענין תק"ש עפ"י כוונת הבעש"ט נ"ע" (נאמר בליל ב' דר"ה תקנ"ט או תקס"א), ומבוארים בו (בקיצור ובשינויים) כל העניינים שבמאמר זה. אלא שמהמאמר הנדפס שם יש הנחה** בגוכתי"ק כ"ק אדה"א (מס' 1161), וכיון שלכאורה*** גם

(*) ראה מאמרי אדה"א הקצרים ע' תרכ"ותרכ. בשוה"ג שאחרי הערה 143. כרס חב"ד גליון 4 (ח"ב) ע' 364 לפני הערה 1.

(**) בשינויים קלים מהנדפס (כנראה השינויים הם מהרה"ח ר' לייב מאהליזנער – ראה מאמרי אדה"א אתהלך לאזניא ע' רסג שהדדושים שנדפסו שם הם הנחות כ"ק אדה"א שהוגהו על ידי הר"ל הנ"ל).

(***) בהקדמת כ"ק אדה"א כתב שאת המאמרים שבסידור „לקסתי מכמה קונטרסי'

שער התקיעות

שנה

בקול בלבד, רק שמחבר ב' וג' אותיות יחד, כמו ג' אותיות אמר, וכמו שאותיות הללו נשמעים בקול כל א' בפני עצמו מתחברים בדבור א', כי גם האותיות של הדבור הן בחי' קול, רק שהן בבחי' הברה וקול מקור להם להיות ההברה בחיתוך האותיות של הקול דוקא, וד"ל, אבל כשמדבר רק אות א' בדבור, בהכרח שיאמרנו במילוי שלו, כמו ריש וצדיק ותיו וכה"ג, משא"כ באות א' הנשמע בקול פשוט כו, וד"ל.

והנה, ע"פ הרוב אין בקול הפשוט היוצא מהבל הלב רק הברת אות הא' דוקא, כמו אָ או אַ או אֵ או אִ כו, ולא¹² הברת אות אחר. והנה, להבין הטעם לשמיעת הברת אות א' בקול, מאחר שהוא מובדל מערך אותיות הדבור כנ"ל, וגם למה בהברת אות הא' דוקא, הנה יש להקדים הקדמה אחת בכל התהוות דבר מדבר, שנק' משפיע ומקבל, הנה א"א שיומשך התהוות המקבל מן המשפיע כ"א באופן שיומשך תחלה דבר א' ממוצע, שיהיה כלול מבחי' מהות המשפיע ומבחי' מהות המקבל, ועל ידו יומשך ההשפעה מן המשפיע למקבל. לפי שאין ערך כלל בין המשפיע והמקבל, ואיך יתמצם המשפיע כ"כ להיות נתהווה ממנו דבר מה שאינו מערכו, אך צריך להיות תחלה דבר מה הממוצע, שיש בו מבחי' דבר של התהוות מציאת העלול המקבל שיתלבש בו המשפיע, ואז יכול להשפיע ולהוות דבר של מהות העלול שאינו מערכו, וכמ"כ בלתי אמצעות דבר מה הממוצע שיש בו מבחי' המשפיע, לא היה העלול המקבל יכול לקבל מעצם מהות המשפיע, מפני שאינו מערך המשפיע כלל (וכמ"ש במ"א¹³ בענין גרעין הנרקב בארץ, שמבחי' רוחניות הגרעין עולה ונכלל בכח הצומח, דהיינו כח הצמיחה שבו, והוא הממשיך כח הצומח הרוחני להצמיח מחדש חטה גשמיית, כי ע"י כח הרוחני שבגרעין יכול הכח הצומח הרוחני להתלבש בו ולהצמיח מהות גשמי כו). ודוגמא לדבר, הנה אור ההשכלה רוחניות הוא, ומתלבש¹⁴ במדות שבשכל¹⁵ תחלה, ועל ידן יומשך השכל למהות אחר, כמו למהות התפעלות המדות מצד שכל וטעם, הרי מקור התפעלות המדות היה כלול תחלה בשכל הרוחני ע"י בחי' המדות שבו, כי בחי' המדות הללו הן מעין התפעלות המדות ומקור להן, והן ג"כ מבחי' אחרונה שבכח השכל הרוחני, כידוע¹⁶ שמבחי' האחרונה שבעליון נעשה מקור לתחתון, והוא הנק' בחי' ממוצע. וכמ"כ מן המדות לאותיות הדיבור, דהיינו מהבל הלב שהוא קול פשוט, א"א שיקבל הדיבור מהבל קול זה שבלב בלתי בחי' ממוצע, שהוא מבחי'

מאמ"ר³, ונק' רוח או הבל⁴ בלבד, ואינו בגדר אותיות הדבור כלל, ובחי' ענין הדבור הוא דוקא בבחי' הברת אותיות מחולקים ונמשכים באופנים שונים ומורכבים יחד כו, ונמצא רחוק ערך מהות הדבור ממהות הקול הפשוט שיוצא מהבל הלב. אמנם אנו רואים שהקול והדיבור יש להם חיבור והתקשרות זע"ז, שהרי הקול הפשוט יוצא בה' מוצאות הפה⁵ ומתחלק לאותיות הדבור⁶, וכמ"ש בזוהר⁷ דקול ודבור כמו כלל ופרט, דפרט צריך לכלל וכלל צריך לפרט כו. אך הענין הוא⁸, שיש בחי' ממוצע המחברם, והוא אשר אנו רואים בחוש שא"א שיומשך קול פשוט מהבל הלב בהבל הפה בלי הברת אות א' עכ"פ, כי בלא הברת אות א' א"א שישמע קול הפשוט במציאות כלל, שהרי כשיוצא הקול הרי קול זה נשמע בהברת אות א', כמו אָ או אַ או אֵ או אִ וכיוצא, או בניקוד אחר אָ או אֶ, או בהברת אות אחר כמו גִּי או פִּי¹⁰, או בניקוד אחר גִּי או פִּי, או במלאפום גִּי, אבל בלי הברת אות כלל לא ימצא מציאת הקול כלל. ואמנם, אע"פ שנשמע הקול בהברת אות א' כמו אָ או אַ, הרי אין ההברה הזאת בשלימות אות האלף כמו שהוא בא באותיות הדבור, שכשצריך לדבר בדבור אות האלף בהכרח יאמר ג' אותיות שבו אלף למד פא, וא"ל אינו אות א' הנאמר בדבור. ואע"פ שגם בדבור כשמדבר תיבה אחת המצורפת מה' מוצאות, כמו אמר¹¹, הרי ג"כ לא יאמר רק הא' בלי מילוי שלו בלמ"ד פ"א, זהו דוקא בהרכבת האותיות וצירופיהן כשמתחברין יחד, שאינו מדבר כל אות במילוי שלו, רק כמו שהוא נשמע

(3) ראה לעיל שדמ, סע"ד ואילך. וש"נ.

(4) או הבל: בכת"י: ההבל.

(5) ראה ס"י פ"ב, מ"ג. זח"א פ, א. זח"ג רצה, ב. תקו"ז בהקדמה (יג, ב). ת"ע (קלב, סע"א).

(6) בענין התחלקות הקול ע"י המוצאות – ראה לעיל פו, א. וש"נ.

(7) ראה זח"א רמז, ב. (הובא ונת' בסה"מ תקס"ז ע' טז). זח"ב ג, א. (הובא ונת' בביאורו¹² פג, ג ואילך. וש"נ). וראה עוד בענין קול ודיבור לעיל קה, א. וש"נ.

(8) בהבא לקמן בענין אות אל"ף – ראה (נוסף למאמרי אדה"ז אתהלך לאזניא שבהערה 1) לעיל רלו, א. וש"נ. אוה"ת חוקת ע' תתא. ס"ע 33 ואילך. עקב ע' תרד. ר"ה ע' אששט. אשפט. א'תתקלו. נ"ך ח"א ע' קסד. ביאורו¹³ לאדה"צ ח"ב ע' תשסה. ע' תתקס. סה"מ תרל"ד ע' שיו. תרס"ח ס"ע טז. תרע"ח ע' שפו. תרפ"ו ע' ז. תש"ד ע' 17 ואילך. ד"ה תקעו וד"ה חסידים ואנשי מעשה תשכ"א (תר"מ חכ"ט ס"ע 8 ואילך. ע' 26 ואילך). וראה מש"כ עוד בזה באג"ק כ"ק אדני"ע ח"א ע' קצח. תר"מ ח"ס ע' 81. התוועדותיות הנש"א ח"א ס"ע 17 ואילך ובהערה 80. ע' 23 ואילך. ספר הערכים מערכת אותיות אות אל"ף ס"ב (כרף ה ע' פט ואילך).

ערך אחד ביחס לועד ס"א (כרף ח ע' רסט ואילך).

(9) אָ: בכת"י: א.

(10) בהתוועדותיות הנש"א שם (ס"ע 23 ואילך) מבאר „מהו הטעם שנקט ג' האותיות ג' ד' פ' דוקא, ובפרט שצירופם יחד (גדפ) הר"ע דהיפך הברכה. ויש לומר, שאות פ"א בג' האותיות גדפ קשורה עם אות פ"א דאות אל"ף (אל"ף למ"ד פ"א), שהרי האות פ"א היא מהאותיות הכפולות, פ"א כפופה ופ"א ארוכה, וע"פ מארז"ל חמש אותיות נכפלו (מנצפ"ך) וכולן לשון גאולה, יש לומר, שבאות אל"ף שסיומה באות כפולה נרמז העילוי דהפיכת הענינים הבלתי רצויים דגלות (גדפ) לגאולה, כשם שע"י המשכת אות אל"ף (אלופו של עולם) מהפכים גולה לגאולה". עכ"ל.

(11) אמר: בכת"י: אָמר.

(12) זל"א: בכת"י: ולא בלא.

(13) ראה תוס' ביאור לד"ה קול דודי תקס"ט (סה"מ תקס"ט ע' פו ואילך).

לקו"ת שה"ש טז, א). וראה גם לקו"ת בהר מ, ב. שעת מה, א.

(14) ומתלבש... ועל ידן: בכת"י: ומתלבשת... שעל ידן.

(15) בענין המדות שבשכל – ראה לעיל פו, ב. וש"נ.

(16) ראה לעיל כו, סע"ד. וש"נ.

הברת אות הא' שנשמע בקול זה, שהוא מקור וראשון¹⁷ לכל האותיות¹⁸ שבדבור, ויש בו מבחי' כללות הדבור, והוא מבחי' אחרונה שבהבל הלב כאשר יוצא אור שפע הבל הלב להתחלק בה' מוצאות הפה אחה"ע מהגרון כו', ומפני שבחי' הבל הלב היוצא בה' מוצאות מקדים תחלה להתלבש בדבר שהוא מבחי' האותיות ומקור להן, והוא הברת אות הא' דוקא, אז יכול להתחלק הקול באותיות פרטיים באמצעות אות הכרה דא', שנשמע בקול פשוט המחלק הברת אותיות פרטיים כו'. ויובן זה ע"ד דוגמא כשצריך לומר תיבת ויאמר, שיש בו ה' אותיות מחולקים מכמה מוצאות מחולקים, הא' מן מוצא הגרון, והוי"ו והמ"ם ממוצא השפתיים, דבומ"ף מהשפתיים, והרי"ש מן השיניים כידוע¹⁹, והנה, בקול הפשוט בתחלת מציאתו מהבל הלב להתחלק בג' מוצאות הללו גרון ושיניים ושפתיים בשביל הברת תיבה זו דויאמר, הרי לא יצא מהבל הלב רק קול א' פשוט באות א' כנ"ל, והוא המתחלק לג' מוצאות הללו, להוציא אותיות מחולקים הללו, אות א' מן הגרון, ווי"ו רי"ש מן השיניים והשפתיים, ונמצא ע"י אות א' הנשמע בהברת קול הפשוט טרם בואו בה' מוצאות נמשך הקול להתחלק בתיבת ויאמר, והוא מפני שבחי' הקול הזה שבהברת אות א' הנמשך לאותיות תיבת ויאמר הוא בחי' ממוצע, שהוא מבחי' האחרונה שבעצמות קול הבל הלב עצמו, ויש בו מבחי' מקור האותיות, ומטעם הנ"ל, וד"ל.

[רמח, א]

וכמ"כ ממש יובן ג"כ באותיות המחשבה, דהנה, כמו שהמדות אינן מערך ומהות השכל, עד שצריך להיות השפע מן השכל למדות ע"י בחי' המדות שבשכל כנ"ל, כך הנה אין ערך כלל לאותיות המחשבה לגבי עצם כח השכל הרוחני, וכמו שאין ערך לאותיות הדבור לגבי הבל המדות שבלב. והרי אנו רואים שהאותיות שבמחשבה מקבלים מן השכל, כמו שהדבור מקבל מקול הבל הלב, רק שבחי' קול דאותיות מח' נקרא קלא פנימאה דבינה¹⁹ דלא משתמע כו'²⁰, כמ"ש במ"א²¹. א"כ בהכרח שצריך להיות ג"כ ע"י בחינת ממוצע, ע"ד הנ"ל בקול הבל הלב בדיבור שהוא ע"י אות א' דקול כו', וכך יובן באותיות המח' ג"כ. דהנה,

כמו ע"ד תיבת ויאמר שבדיבור שמתחלק ע"י הברת אות א' דקול כנ"ל, כך תיבת ויאמר זה כמו שהוא במחשבה, כשחושב צירוף תיבה זו דויאמר, בהכרח שיבא סיבת אותיות מח' מחולקות האלה מבחי' אור השכל שמתלבש בתיבה זו ע"י בחי' ממוצע ג"כ, שהוא מבחי' אותיות המח' ומקור הראשון להם, וגם הוא מבחי' אחרונה שבשכל, וע"י יומשך התחלקות האותיות ויאמר שבמח' כו'. והענין הוא, כידוע שהשכל יש בו ג"כ בחי' אותיות, אלא שהן בהעלם ודקות גדול כלולים בעצם כח השכל הרוחני²², שהרי אנו רואים שיש לכל כח²³ שכל בחי' אותיות שלו, דהיינו אופן התגלותו במציאות כך או כך, כמו שאנו רואים אשר שכל וסברא אחת זה יכתוב בלשון זה וזה יכתוב בלשון אחר, אע"פ שהמכוון א' ממש כו', וכמ"ש במ"א²⁴, ובחי' אותיות הללו הכלולים בכח השכל למעלה הרבה מבחי' אותיות המחשבה כשחושב את השכל. כמו אותיות אדון עולם, שיש בו ענין שכלי בענין האדנות, וחושב אותיות אדון עולם במח', שבאים במורגש ובהתחלקות, אך קודם שיחשוב אותם יש בהשכלת ענין אדון עולם אותיות אדון עולם בשכל זה עצמו, רק שאינן נרגשים מרוב דקותם והתכללותן בשכל זה דאדון עולם²⁵ (ונמצא יש ג"כ כ"ב אותיות רוחניים בשכל, כמו שיש במחשבה כ"ב אותיות, ואין זה דומה לענין אות הא' שבקול פשוט, שאין בקול פשוט התחלקות כ"ב אותיות כמו בכ"ב אותיות המחשבה). והנה, בחי' אותיות שבשכל עצמו הוא בחי' ממוצע, שיש בו מבחי' עצמות השכל שבלא אותיות כלל, וגם הוא מבחי' מקור אותיות המח', א"כ יובן ג"כ כשצריך לחשוב אדון עולם צריך להיות ע"י בחי' ממוצע זה, והוא אות הא' שבשכל, שהוא ראשון לכ"ב אותיות המח', וע"י יתחלקו אותיות אדון עולם במח' כו', לפי שהוא בהעלם ודקות יותר ממהות אותיות דמח', וכנ"ל בהברת אות הא' שבקול הפשוט שהוא ג"כ בבחי' ההעלם יותר מאותיות התיבה שבדבור, ע"כ הוא בחי' ממוצע, וכך האות א' שבשכל הרי קול הפנימי שנמשך מבינה שוכן ומלוכש בו, שעל ידו יתחלקו אותיות המח' בכ"ב אותיות וכל פרטי צרופיהן, והוא ענין ה"ג מנצפ"ך דאימא המחלקים אותיות המח', כמו התחלקות הקול גשמי בה' מוצאות כידוע²⁶, וד"ל:

[רמח, ב]

(17) ראה ספר הערכים מערכת אותיות שם הערה 90 ובשוה"ג (ע' 3. תרגום) שהמבואר לעיל בפנים הוא בעיקר בענין הברת האל"ף, שהיא בבחי' פשיטות, אבל ממש כאן (ולקמן בפנים בענין המח') שהוא 'ראשון לכל האותיות' משמע דמה שהאל"ף הוא פשיטות ומקור דכל האותיות מרומז (לא רק בהברתו, אלא) גם בזה שהוא אות הראשון. וזה שהענין ד'ראשון לכל האותיות' מובא בהמשך לביאור אופן הברתו, יש לומר, כי זה גופא מה שהוא 'ראשון לכל האותיות' הוא מסובב מאופן הברתו. עכ"ת, ועיי"ש עוד בזה.
(18) ראה ב"ר א. י. פא. ב. דב"ר א. י. זח"צ רצד, א.
(19) שקלא פנימאה הוא בבחי' בינה – ראה זח"ב רכו, סע"ב ובמק"מ שם. זח"ג רסא, א ובהגהות מהרח"י ומק"מ שם. סה"מ תקס"ח ח"א ע' תפת. שעה"ל לאד"א קלה, א. פיה"מ כ, סע"א. אוה"ת תולדות תתכה, א. תצוה ס"ע ב'תשעו. סידור ע' ת.
(20) ראה זח"א רי, א. ג. ב.
(21) ראה סה"מ תקס"ב ח"ב ע' שעא. תקס"ח ח"א ס"ע תפת. שעת קכו, ב.

ת"ח וישב רא, ד. רג, ב. משפטים רפז, ד. רפת, ג. סה"מ תרנ"ב ע' יד. תרנ"ז ע' סה. תרס"ה ע' יא. עזר"ת ע' יב. ועוד. וראה גם (שקלא פנימאה הם המדות שבשכל הנק' הבל הפנימי שבלב) לעיל רסט, ג ובנסמן שם.
(22) ראה לעיל רעט, ב. וש"נ.
(23) כ"ז: בכת"י: בר.
(24) ראה מאמרי אדה"ז פרשיות ח"א ע' תרלב. ענינים ח"א ס"ע קפת. סה"מ תרפ"ד ע' כח [תש"ט ע' מן]. תרצ"ב ע' לח [תש"י ע' 36]. וראה גם מאמרי אדה"ז ענינים ח"א ע' רפא. רפה. סה"מ תרמ"ז ע' קמו. ועוד.
(25) ראה גם מאמרי אדה"ז פרשיות ח"ב ע' תקצד (הובא בהמשך תער"ב ח"א ע' קלט).
(26) בענין מנצפ"ך המחלקים את קול הדיבור – ראה לעיל פה, ד. וש"נ. ובענין מנצפ"ך דאימא המחלקים את אותיות המחשבה – ראה לעיל פה, ב. וש"נ.

שער התקיעות

שנט

ומעתה יש להקדים הקדמה השנית, והוא בענין הנזכר
 בע"ח תמיד⁴⁰ בבחי' יחוד דא"א שנמשך בחי' טפת אבא כו'. דהנה, מבשרי אחזה⁴¹, להיות שאנו רואים כאשר ישכיל איזה שכל וסברא חדשה, שבדאי הרי יש לה מקור מוצא שמשם נובע ונמשך, והוא הנק' משכיל, שמשכיל כל שכל ודבר חכמה מן בחי' ההעלם לגילוי⁴², ומקור זה הוא הנק' כח השכל, דהיינו מה שיש בכחו להשכיל ולהמציא דבר חכמה, כמו שהוא קודם שמשכיל וממציא איזה שכל בגילוי, וכלול בו כל מה שיכול להשכיל שכליים וסברות. וא"כ, לאחר שנמשך ממנו איזה דבר שכל וחכמה, אין לו ערך כלל לגבי כח השכל ההיולי הנק' מקור כל השכליים, אך אע"פ כן מכח זה נמשך גילוי שכל זה, רק שנמשך מאין ליש. וה"ז דומה להתהוות טיפה במוח⁴³, שהיא ג"כ הרי נמשכת מבחי' פנימיות המוחין, שהוא כח המשכיל ההיולי הנ"ל, דהיינו מבחי' הלחלוחית שבמקור המוחין שמשכיל ומצמיח כל שכל, משם מתהווה טיפה הרוחניות שבמוח, ואח"כ מתגשמת במוח ונעשה טיפת מוחין גשמי, ובבואה בחוט השדרה מתגשמת יותר והי' למהות זרע כו', וקודם שמתהווה הטיפה בהגשמה במוח הרי היא כלולה בבחי' כח המשכיל הרוחני הנ"ל, רק שהוא בחי' השפעה גשמי' דכח המוחין הרוחני, ע"כ מתגשמת בכלי המוח, ואע"פ הרי יש בטיפה זו מבחי' מהות ועצם כח המשכיל⁴⁴, שהרי מולדת נפש הולד בדומה למוליד, בבחי' נפש השכלי' שלימה קרוב למהות נפש השכלי' דאב כידוע⁴⁵, ואע"פ שלאחר שמתגשם בחוט השדרה אין לה ערך כלל וכלל לגבי עצם נפש המוליד, אעפ"כ מולדת בדומה למהות נפשו וכו'. וה"ז כמו הגרעין שיצמיח פרי שלם, ודוקא גרעין, שאע"פ שאינו מערך התפוח, שהרי הוא קשה, ואין בו טעם, והוא גשמי וממשי יותר, מ"מ הוא מבחי' עצם הפרי יותר מבשר הפרי כו', שהרי בשר הפרי אע"פ שיש בו טעם אינו מצמיח פרי שלם מחדש, לפי שאינו בחי' עצמיות הפרי, רק מה שנתגדל ונתפשט בו בבחי' תוס' כו', וכמ"ש במ"א⁴⁶. וכך הוא בענין הטיפה, דגם שהיא בבחי' ההגשמה, מ"מ הרי היא מבחי' עצמיות דנפש המוליד, יותר מהשפעת דבר חכמה מכח המשכיל, אע"פ שהוא רוחני יותר מן הטיפה, עכ"ז איננו בחי' עצמיות דכח המשכיל שבעצם הנפש, ע"כ הטיפה דוקא תוליד בדומה למהות הנפש⁴⁶.

והנמשל מכל הנ"ל יוכן למשכיל למעלה בבחי' אותיות המח' ואותיות הדיבור למעלה, דהנה ידוע²⁷ שבי' נברא העוה"ב, שהוא בחי' אות א' מבחי' אותיות ממחשבתו ית', ובה' נברא העוה"ז, הוא בחי' אותיות הדבור העליון, והוא ענין עלמין סתימין ועלמין דאתגליין²⁸, עלמין סתימין באותיות מח' שנמשכים מבינה דאצי', ועלמין דאתגליין שנבראו מבחי' אותיות הדיבור. וכמו שבצורפי אותיות דבור העליון (שכללות' ה', שהן ה' מוצאות הפה), יש בחי' ממוצע שמביא ההשפעה מבחי' הכל לב העליון דז"א כו', והוא ע"י בחי' אות הא' הנשמע בקול הפשוט, שיוצא מבחי' הכל הלב דמדות דז"א, כמ"ש²⁹ קול ה' בכה, בכ"ח אתון דצירוף אדני³⁰ מקור כל הנבראים³¹ כו', וגם הוא מבחי' אותיות הדיבור כנ"ל במשל, כך הוא בבחי' עלמין סתימין שנמשכו מאותיות המחשבה העליונה דאצי', שנק' עלמין דאתכסיא³², כל בחי' התחלקות הצרופים הוא ע"י בחי' ממוצע, דהיינו בחי' אות הא' הראשון לכל כ"ב אותיות המחשבה העליונה, שהוא בהעלם ודקות בשכל והשגה דבינה עצמה, ויש בו מבחי' בינה ומבחי' האותיות דמח', ע"כ הוא הממשיך אור הבינה באותיות המח', כמו שאות הא' דקול הלב מחמתו מאיר המדות בדבור כו'. וזהו שעוה"ב שרשו בבינה כידוע³³, ועוה"ז שכולל כללות העולמות הוא בבחי' מל', שנק' ה' תתאה³⁴, ומאחר שעוה"ב נברא באות יו"ד שבמח' דבינה, הרי נמשך לאות יו"ד זה מבחי' עצמיות אור השכל שבבינה ע"י בחי' ממוצע הנ"ל, ומאות י' זה הנשמות מקבלים בעוה"ב כו', וכמ"כ הנשמות נהנין מזיו השכינה³⁵, שהוא בחי' המל', בחי' הדבור בג"ע עכשיו. וז"ש³⁶ כי ביה צור עולמים, ביו"ד העוה"ב ובה"א העוה"ז²⁷, בינה ומל'. ולפי שבחי' ה' גבורות מנצפ"ך דבינה שמחלקים אותיות המח' נמשכים לדבור שנק' ה' מוצאות כו', כמאמר הידוע³⁷ דאימא אוזיפת מנהא לברתא, וכמ"ש³⁸ כאמה בתה, לכך אמר צור עולמים, כמ"ש³⁹ מן העולם ועד העולם כו', וד"ל.

(27) ראה מנחות כט, ב. ב"ר יב, י.

(28) ראה לעיל רמב, א. ושי"נ.

(29) תהלים כט, ד.

(30) ראה זח"ג רמא, סע"א. תקו"ז בהקדמה (יג, א. טו, ב). לקו"ת להאריז"ל

ס"פ פקודי. פרדס שער כא פ"ד. מא"א כ, י. לקו"ת שמע"צ צב, סע"ג. מאמרי אדה"ז כתובים ח"א ע' קצו. מארז"ל ע' ריג. ענינים ח"א ע' קלג. ספר הערכים ערך אד' (שם) ס"ו (כרך א ע' רט). ושי"נ. ועוד.

(31) ראה תניא שעה"ה פ"ו (פא, סע"א ואילך). ובכ"מ. וראה גם (דשם אד' הוא בבחי' מל') לעיל שדמ, ג ובנסמן שם.

(32) ראה לעיל צו, סע"ד ואילך. ושי"נ.

(33) ראה לעיל קסא, ג. ושי"נ.

(34) ראה לעיל רנט, רע"ב. ושי"נ.

(35) ראה ברכות יז, א.

(36) ישע"י כו, ד (בדילוג).

(37) זח"א ב, א. וראה גם לעיל יג, ב. ושי"נ.

(38) יחזקאל טז, מד. וראה לקמן תכו, ב. ושי"נ.

(39) תהלים קז, מח.

(40) ראה שער הכללים פ"ה. שער יא ספ"ד. שער טז פ"ה. שער יח פ"ה. שער יט פ"א. שער כ פ"ה. ועוד.

(41) ע"פ איוב יט, כו.

(42) ראה בכ"ז לעיל סד, סע"ד. ושי"נ.

(43) ראה לעיל יז, ב. ושי"נ.

(44) ראה לעיל קצו, ב. ושי"נ.

(45) ראה ביאור' יב, ב (נדפס גם בסה"מ תקס"ח ח"א ס"ע תעד ואילך).

מאמרי אדה"א שמות ח"א ע' עה. סה"מ תרנ"ז ע' ער. פר"ת ע' שג.

(46) בהפרש שבין השפעת השכל והשפעת הטיפה — ראה תניא קו"א ד"ה

וזהו ההפרש בין תולדות הנשמות לתולדות המלאכים⁴⁷, דשרש התולדה של המלאכים מזיווג נשיקין⁴⁸ דא"א⁴⁹, שהוא אתדבקות רוחא ברוחא⁵⁰, חב"ד בחב"ד כו', דהיינו שנמשך הארת החכמה לבניה מאין ליש ממקור החכמה דאצי, כמו בחי' כח המשכיל למטה שמשכיל שכל בגילוי כנ"ל, אבל שרש הנשמות מזיווג גופני⁴⁸ דזו"נ⁴⁹, שנמשך בחי' מ"ד דז"א מבחי' פנימית המוחין דאבא, הנק' טיפת אבא, עד"מ התהוות הטיפה במוח, שאע"פ שהוא בהגשמה מאד מ"מ הוא מבחי' עצמות כנ"ל, כך בחי' טיפת אבא למעלה הוא מבחי' עצמי דמקור החכמה דאצי, ומוליד בדומה לו, שהוא לבחי' עצמי המאציל כו'. וזהו אדם אדמה לעליון⁵¹, וכמ"ש⁵² בצלמנו כו', ואין זה רק בבחי' הנשמה ששרשה הראשון בבחי' פנימית אבא, וז"ש⁵³ כי אתה אבינו, כמ"ש במ"א⁵⁴, וד"ל.

ולחבין זה בתוס' ביאור, הנה ידוע דז"א דאצי הוא בחי' המדות דאצי, בחי' ו"ק חג"ת כו', והן מקור כל ההמשכות שנמשכו לעולמות ביי"ע ע"י בחי' המל', שהוא דבור העליון⁵⁷, וכמ"ש בזהר⁶⁸ ששת ימים עשה ה' כו'⁶⁹ ולא בששת, לפי שו' יומין עילאין עשו כו'. והנה, בחי' המדות דאצי מקבלים מוחין מבחי' חו"ב דאצי, עד"מ המדות בלב האדם שנמשך שכל וטעם למדותיו, כמ"ש⁷⁰ לפי שכלו יהולל כו', כמו שהאבהב שכלב יש לה טעם ושכל למה יאהוב, והשכל והטעם שבמדות הוא מצומצם רק לפי אופן מהות המדה בלבד, ואין לו ערך לגבי עצם השכל כו', וכך בחי' המוחין שנמשכים במדות דאצי אין להן ערך לגבי עצם המוחין דחו"ב כו'⁷¹, לפי שנתצמצם בשינוי מהות להיות מוחין למהות מדות כו'. וזהו עיקר ענין ששת ימ"ב, ששרשם בבחי' ו"ק דאצילות, ביום הא' נמשך מוחין לחסד דז"א⁷², וביום הב' לגבורה⁷², והיינו ככלל ו' אלפים שנה

וזהו⁵⁵ ג"כ שרש⁵⁶ ענין ר"ה, שהוא בחי' בנין הנוק'⁵⁷, ויש בזה ב' ענינים, הא' בשביל השפעה לעולם דבי"ע, וצריך להמשיך מוחין חדשים לזו"נ מבחי' מוחין דאבא, והב' בשביל בחי' תולדות הנשמות, שהוא ענין בריאת אדה"ר, שבכ"ה באלול נברא העולם⁵⁸, ואדה"ר ביום הו'

[רמח, ד]

לחבין מ"ש בפע"ח (קנו, א). לקו"ת שה"ש לט, ד ואילך. ברכה צו, א. מאמרי אדה"ר מארז"ל ע' קסה ואילך. תקס"ב ח"א ע' נז. תקס"ח ח"ב ס"ע תרטו ואילך. ביאורו"ה ה, ג"ד. יב, איב (נדפס גם בסה"מ תקס"ח ח"א ע' תעד). דרמ"צ ג, א ואילך. סה"מ תרנ"ה ס"ע רטז ואילך. ע' רמה ואילך. תרנ"ז ע' סב. ע' רסז ואילך. תרנ"ט ס"ע ג ואילך ובנסמן שם. ועוד.

(47) ראה מש"כ בזה בכמה מהדורות שבהערה הקודמת.

(48) ראה ע"ח שער לט דרוש ד ודרוש יד. שער מ דרוש י. ספר הגלגולים פרק לה. תו"א בראשית ד, ד. לקו"ת שה"ש לט, ד. לעיל שיט, ב. מאמרי אדה"ר מארז"ל ע' קסה ואילך. ע' תא. ביאורו"ה ה, סע"א ואילך. יא, ד ואילך (נדפס גם בסה"מ תקס"ח ח"א ע' תעג ואילך). רה, ד ואילך. דרמ"צ ג, א ואילך. סה"מ תרנ"ז ס"ע סב ואילך. ס"ע עדר ואילך. ע' רעת. עטר"ת ע' קפג. תרצ"א ס"ע כג ואילך. ועוד.

(49) ראה ע"ח שער טו פ"א ורפ"ב. שער לט דרוש ד. שער מז פ"ד. וראה דרושים שבהערה הקודמת.

(50) ראה וז"א מא, רע"ב ואילך. קפד, א. זח"ב כד, ב. רנד, רע"א. רנו, ב. תניא סע"ב פמ"ה (סד, ב). פמ"ו (סה, א ואילך). פמ"ט (ע, א). אגה"ת פ"ט (צח, ב). ובכ"מ. וראה לקו"ת חל"ט ע' 99 ובהערה 33.

(51) ע"פ ישעי' יד, יד. וראה של"ה בהקדמה (ג, רע"א. כ, ב. בהוצאת יד רמה – אות כג ואות רמ). תושב"כ ר"פ בראשית (רסח, סע"ב. בהוצאה הנ"ל – אות ג). עשרה מאמרות (לרמ"ע) פכ"א. ריש פכ"ו. עבוה"ק ח"א פ"ז ואילך. ובכ"מ.

(52) בראשית א, כו.

(53) ישעי' סג, טז.

(54) ראה מאמרי אדה"ר פרישות ח"א ע' ל. לד. תקס"ח ח"ב ע' תרכה. תקס"ט ס"ע קעז. ע' ערב. רצה. לעיל יז, ב. אמ"ב קנו, ג. פיה"מ ס, ב. ע, ג. תו"ת בראשית כו, א. כט, א.

(55) בהבא לקמן (עד פסקא: ואחר) – ראה ד"ה יבחר לנו תשכ"ג ס"ו (תו"מ סה"מ מלוקט ח"א ע' ה. בהוצאות הקודמות – ח"ה ע' ז). וראה גם לקו"ת חכ"ד ע' 194.

(56) שרש ענין: כ"ה בדפוסים המאוחרים. אבל בכת"י ובדפוס: ההפרש בין.

(57) ראה לעיל שד"מ, ג. וש"נ.

(58) ראה ויק"ר רפכ"ט. פסיקתא דר"כ פסיקתא כג (בחדש השביעי). פדר"א

רפ"ח ובהגהות הרד"ל שם. וראה תוד"ה לתקופות ר"ה ת, א. ר"ן וחדא"ג מהרש"א לר"ה טז, א. בחיי בראשית א, ג (ד"ה ויש).

(59) ר"ה כז, א. תפילת מוסף לר"ה (ברכת זכרונות).

(60) ראה גם חדא"ג מהרש"א לר"ה שם.

(61) במש"כ כאן דענין תק"ש הוא להמשיך פנימיות ועצם המוחין כו', ומש"כ לקמן (בפסיקא הבאה) דענין „אמרו לפני מלכיות“ הוא להמשיך הארת המוחין כו' – ראה אוה"ת ואתחנן ע' רעא בענין מעלת המעשה על הדיבור, וז"ל: „וע' בסידור בכוונת תק"ש ע"פ כוונת הבעש"ט נ"ע שלכן עדיף קול השופר מפסוקי מלכיות שבתנ"ך, כי זהו מעשה, ועי"ז נמשך הולדת המוחין דזו"נ ממש, שהם אדם וחוה, שיהי' בהם עצם המוחין, אבל ע"י פסוקי תנ"ך נמשך רק הארת המוחין, כמו המשכת המוחין החכמה בהדיבור, ואינו ערך לעצם המוחין דזו"נ כו'. זהו המכוון דשם, אף שאינו מוכן. עכ"ל.

(62) פנימיות: בכת"י: פנימיות יותר.

(63) – עתיק יומין. וראה לעיל שנו, א. וש"נ.

(64) ראה לעיל ז, ד. וש"נ.

(65) במש"כ כאן דתק"ש הוא המשכת בחי' טיפת אבא – ראה אוה"ת נצבים ע' ארסו. ר"ה ע' איתו.

(66) בראשית א, כז (בשינוי).

(67) ראה לעיל שד"מ, סע"ד. וש"נ.

(68) ראה וז"א ל, סע"א. לה, סע"א. רמו, א. זח"ב פט, סע"ב. זח"ג צד, ב. רחצ, ב. שא, סע"ב.

(69) יתרו כ, יא. תשא לא, יז.

(70) משלי יב, ת. וראה לעיל כת, סע"ב ואילך. וש"נ.

(71) ראה לעיל ט, ג ואילך. וש"נ.

(72) ראה לעיל מה, רע"ג. וש"נ.

מתענג ממה שהאיברים בטיילים ונשמעים לרצונו, מאחר שהן מבחי' עצמותו, משא"כ בזולתו הנפרד יתענג מביטול זה, וכן המלך עיקר התענוג במלכותו הוא מביטול עבדיו הנפרדים כו', אך הנה, במלכותא דרקיע אינו כן, שאם הי' בחי' פירוד הנבראים בע"ג ענין פירוד אמיתי, דהיינו שהי' עיקר התהוותו מעצמן ולא מבחי' אור האלקי, כמו העבדים שהן מהות דבר מתחלה בפ"ע, רק שבטיילים אל אדוניהם, אז היה שייך לומר בחי' התענוג במדות המלוכה להיות מלך על עם נפרדים, אבל באמת הרי ממך הכל כתיב⁸⁴, כי מאמיתית המצאו נמצאו כו'⁸⁵, ונק' עילת העילות, רק מה שהן בבחי' יש נפרד הוא ע"י בחי' הצמצום, שצמצם אור עצמותו כדי שיהי' בחי' יש ודבר כו' כידוע⁸⁷, א"כ אין זה בחי' פירוד אמיתי לגבי העצמות⁸⁸, ואין התענוג במלוכה עליהם כ"כ. וע"כ צריך המשכה במלוכה זה מבחי' התענוג העליון שברצונו הפשוט בעצמות המאציל, משם נמשך בראשית הגילוי שהוא החכמה, ומן החכמה נמשך למדות, והוא בחי' המשכת המוחין לזו"נ בשביל בנין העולמות כנ"ל. וכמ"כ יובן ענין המשכת התענוג הפנימי יותר מפנימיות ועצמות המאציל לפנימית אבא, הנק' טיפת אבא, בשביל היחוד לתולדות אדה"ר כנ"ל, וד"ל.

והנה, כדי לעורר לבחי' התענוג הפשוט שבעצמות, אין די לעוררו בדיבור, אלא רק בבחי' קול פשוט דוקא. והטעם הוא⁸⁹, כי הדיבור הוא⁹⁰ בחי' ההתפשטות לזולתו, ומבואר למעלה שאין במל' בחי' התענוג, וצריך להמשיך בו תענוג, ומאחר שכל עיקר ענין המשכה הוא רק שיהיה תענוג בדבור, שהוא המל'⁹¹, כמ"ש⁹² דבר מלך כו', א"כ איך יכולים לעורר בדיבור, מאחר שהוא עצמו צריך המשכות תענוג כו', וד"ל.

ויובן⁹³ זה עוד בתוספת ביאור, וגם להבין למה בקול פשוט דוקא, הנה יש להקדים משל א', והוא כמו אדם שעושה מלאכה מצד איזה תענוג ורצון שיש לו בה, והנה, ודאי שצריך להשכיל בשכל וטעם ג"כ למה יעשה כך, ובודאי יש לו פנימית כוונה בה, ואחר שהשכיל ומכוין בה

דהוי עלמא⁷³, אלף הא' בבחי' חסד דז"א כו'⁷⁴, וכמ"ש⁷⁵ כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול כו', ובכל ר"ה ור"ה מתחדש חידוש חיות העולמות ממקורם כו"ק דאצי"ת⁷⁶, וע"כ מקורם ג"כ צריך חידוש המוחין מאו"א. וזהו אמרו לפני מלכיות כו'⁷⁷, וכן ענין זכרון ליום ראשון⁷⁸, שהוא לעורר מחדש בחי' בנין העולמות ממקור הראשון, שהוא חכמה דאצילות, שנמשך ממנו מוחין חדשים לז"א, וכמ"ש⁷⁹ כולם בחכמה עשית. ועד"מ אדם העושה מלאכת חבירו מצד אהבתו אותו, שכל שעה צריך חידוש המשכה מן השכל שבמוח במדת האהבה, כדי שלא ירפה ממלאכתו כו', וכך בחי' חסד עליון דז"א צריך המשכות מוחין תמיד מאור אבא, כדי שלא ירפה מלאכתו והשפעתו למטה בבי"ע, וכך הוא בשאר ההמשכות דו"ק דז"א, וד"ל. אך כ"ז הוא רק בחי' חיצוניות ההמשכה לז"א ונק' בשביל העולמות, וע"כ נק' ו' ימי המעשה, אבל בחי' פנימיות ההמשכה מבחי' פנימיות מוחין דאבא הוא בחי' המשכת טיפת אבא בשביל תולדות הנשמות דאדה"ר, שהוא מבחי' עצמיות כח החכמה שבעצמיות כח המאציל כנ"ל, והן בחי' המוחין פנימי' שנמשכים לזו"נ בשביל זיווג הוליד נשמות, והוא עיקר ענין ר"ה שבו נברא אדה"ר כנ"ל, וד"ל.

ואחר ב' הקדמות הנ"ל יובן שרש ענין תקיעת שופר, שהוא בחי' קול פשוט דוקא היוצא מהבל הלב כידוע⁷⁹. בהיות ידוע דעיקר מקור העולמות הוא מדת מלכותו ית', כמ"ש⁸⁰ מלכותך מלכות כל עולמים, ובר"ה שהוא זמן חידוש העולם, זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון, צרך לחדש לבחי' מדת המל' ממקורו הראשון, והוא מבחי' עולם התענוג העליון מקור החכמה. כמו עד"מ הנ"ל בכח המשכיל שמשפיע שכל או שמתהווה טיפה במות, שהוא רק ע"י בחי' התעוררות כח התענוג שבעצם הנפש בכח המשכיל, והוא שורשה בבחי' הלחלוחית כו', כמ"ש במ"א⁸¹, וכך גם בבחי' התחדשות מדת המלוכה, דהיינו ע"י שיהי' רצון ותענוג במדה זו, צריך להמשיך תענוג זה ממקורו, שהוא בחי' עצמיות כח התענוג העליון שבעצמיות המאציל, שממנו מקור לחכמה שנק' ראשית כידוע⁸².

והנה, הטעם שצריך לעורר ולהמשיך מדת המל' שיהי' לו בה תענוג, הענין ידוע⁸³ להיות עד"מ באדם שאינו

[רמז, א]

שלו ואילך. תרס"ד ע' רמז. עטר"ת ע' יג. וראה גם מאמרי אדה"ר נביאים ע' ריט. תקס"ה ע' תתפז ואילך. תקס"ז ע' רפז.

(84) דברי הימים א כט, יד.

(85) ראה רמב"ם ריש הל' יסוה"ת.

(86) זח"א כב, ב. כג, א. זח"ב מב, ב. קיד, ב. קית, ב. זח"ג פא, סע"ב. פב, ב. פג, א. קט, ב. רל, סע"ב. תקו"ז בהקדמה (ת, סע"א. יז, סע"א). ובכ"מ.

(87) ראה תניא שעהיה"א פ"ד ואילך (עז, סע"ב ואילך). ובכ"מ.

(88) ראה לעיל סט, א. וש"נ.

(89) ראה מאמרי אדה"ר הנחות הר"פ ע' קפז. תקס"ה ח"ב ע' תתצג. ביאורו לאדה"צ ח"א ס"ע תב ואילך. ע' תטז. סה"מ תרס"ה ס"ע צא.

(90) הוא: בכת"י: הוא רק.

(91) קהלת ה, ד.

(92) בהבא לקמן (עד פיסקא: אך הנה) – ראה ד"ה תקעו תשכ"ז (תר"מ חמ"ח ע' 4 ואילך). שיר המעלות תשמ"ז (התוועדות תשמ"ז ח"א ע' 87).

(73) ראה ר"ה לא, א. סנהדרין צז, א. זח"א קכת, א. זח"ג רנג, סע"א.

(74) ראה לקו"ת ר"ה נח, ב. לעיל פח, א. שיו, ד. לקמן תכה, ד. ובכ"מ.

(75) תהלים צ, ד.

(76) ראה לעיל שמא, א. וש"נ.

(77) ר"ה טז, א. לד, ב.

(78) תהלים קד, כד.

(79) ראה לעיל שלז, ב. וש"נ.

(80) תהלים קמה, יג.

(81) ראה לעיל מז, ג. רלז, א. ועוד.

(82) ראה לעיל קלה, סע"ד. וש"נ.

(83) ראה סה"מ תקס"ז ע' שמש"ש. אוה"ת ר"ה ע' ב'צח. סה"מ תרכ"ט ס"ע

[רמז, ב]

נמשך שכל וכוונה זו למדות שכל, שלבו יתפעל לעשות, והמדות מתלבשים בכח העשיה הגשמית, ונמצא כח התענוג משפיע תענוג במלאכה זו לכח השכל, וכח השכל משפיע שכל ופנימיות כונה למדות, והמדות הן המשפיעים לעשיה, ומלובשים זכ"ל, התענוג בשכל, והשכל במדות, והמדות במעשה. אך אם הוא עיף ורפה ידים במלאכתו, צריך לעורר מחדש לכח התענוג, שישפיע תענוג לראשית ההשכלה ופנימיות הכוונה שיש לו באותה המלאכה, והשכלה זו נמשכת למדות, ומן המדות למעשה המלאכה, וא"ל היה בטל ממלאכתו מחמת רפיון ידים וכיוצא. והנה, ודאי א"א לומר שהחיצונית דעשיות המלאכה, או חיצונית המדות שבמעשה המלאכה, יעוררו לכח התענוג מחדש, וגם אפי' פנימיות השכל והכוונה שבמלאכה א"א שיעורר לכח התענוג להיות בה השפעת תענוג, מאחר שהשכל והכוונה עצמן צריכים להמשכת והשפעת התענוג, וא"ל לא היה בפנימיות כוונה והשכלה, כי השפעת התענוג הוא הממשיך הכוונה כו, ומכ"ש המדות והמעשה שאין ביכולתם לעורר לכח התענוג. אלא צריך שיעורר לתענוג דוקא ממהות הנפש עצמו, שכן התענוג נמשך משם, להיותו מקור כח התענוג, ע"כ משם דוקא יוכל להיות התעוררות לכח התענוג שישפיע תענוג לשכל, ומשכל למדות. וכמו השפעות תענוג להמשיך שכל או טיפה מכח המשיך שצריך שיעוררו לעצמות כח התענוג, ולא מבחי' גילוי לבד, מאחר שהגילוי תענוג עצמו צריך למקורו כו, וכמ"כ לעורר מחדש מוחין דאבא שיומשך במדות כו' צריך ג"כ לעורר מבחי' עצמות דאור אבא, ולא מבחי' גילוי לבד, מטעם הנ"ל, וד"ל.

וע"פ משל זה יובן למשכיל למעלה בטעם תקיעת שופר בקול פשוט ולא בדבור, כי הנה, בחי' ההמשכה לבריאות העולמות מאין ליש נקרא בשם מלאכה, כמ"ש⁹³ וישובות מכל מלאכתו, שהוא כמו בחי' עשיה גשמית, כמ"ש⁹⁴ ששת ימים עשה כו, ובמעשה מלובשים המדות דאצילות שנק' ו' ימי המעשה, ובמדות דאצי' מלובשים חו"ב, כמו השכל והכוונה פנימית במלאכה שנמשך למדות כנ"ל במשל, ובחכמה מלובש הארת והשפעת התענוג הפשוט שבעצמיות המאציל⁹⁴ כשעלה ברצונו הפשוט להאציל ולברא כו⁹⁵. וכל שעה היה מרפה ידיו מלעשות בריאת עולמות, אם לא שמעוררים מחדש לכח התענוג הפשוט שבעצמות, שימשיך תענוג פרטי לחכמה, ומחכמה למדות ומעשה כנ"ל במשל. והנה, א"א לעורר לעצמות כח התענוג ע"י העלאת החכמה, ומכ"ש שאין המדות והדבור והמעשה יכולים לעוררו, מאחר שהן עצמן צריכים לקבל

השפעת התענוג, אלא צריך לעוררו מבחי' עצמיות המאציל, שממנו מאיר כח התענוג הפשוט, שישפיע תענוג פרטי לכח השכל והחכמה שנק' פנימית אבא, ומפנימית אבא דאצילות נמשך למדות, ודבור ומעשה כנ"ל, וע"כ א"א לעורר בדבור, וגם לא בשכל ומדות, רק בבחי' קול פשוט היוצא מהבל הלב, שהקול הפשוט הזה הוא מבחי' עצמיות דמשפיע, ויש בו ג"כ מבחי' מקור דבמקבל, והוא אות הברת הא'⁹⁶, שהוא ראשון לכ"ב אותיות המחשבה והדבור כנ"ל בהקדמה א', ע"כ ע"י תקיעה בקול פשוט זה יכול לעורר מן עצמיות המשפיע אל המקבל דוקא, דהיינו מבחי' עצמיות כח התענוג להשפיע תענוג לשכל⁹⁴, וכן עצמיות⁹⁷ כח השכל שנקרא טיפת אבא במדות כו, וכמ"כ יכול לעורר מעצמיות לעצמיות, דהיינו מעצמות המאציל לעורר לעצמות התענוג, ועצמות התענוג מעורר לעצמות כח השכל שישפיע כו, וכל זה מפני שקול הפשוט מעורר לבחי' העצמיות, והוא בחי' ממוצע כנ"ל, וד"ל.

אך הנה יש להבין עוד ענין אחד, והוא⁹⁸, להיות שר"ה הוא ראשית התחלות התהוות מקור למוחין דנוקבא, שהוא מקור כל התהוות העולמות מאין ליש כידוע, וא"כ הרי היה מההכרח שיחזור כל חיות העולמות למקורן הראשון ע"פ משל הנ"ל. אך הענין הוא, דכל המשכות הנעשים על ידי השופר, גם בשביל השפעה לעולמות, הרי הוא רק בבחי' פנימיות האצי', להמשיך מוחין חדשים לזו"ג, אבל בחיצוניות זו"ג, שמהם מקבלים כל העולמות, אין בזה שינוי כלל, ואין השינוי רק בבחי' פנימית המוחין והאורות זו"ג, שע"י המשכות מוחין חדשים מאירות יותר בבחי' הפנימיות, וא"ל אינם מאירים רק בהעלם גדול. ויובן זה

96 בענין המשכת בחי' אל"ף ע"י השופר – ראה אוה"ת יתרו ס"ע תתקע. עקב ס"ע תרב. ר"ה ע' א"שטט. וראה גם סה"מ תרס"ב ע' רכז. ד"ה אני לדודי תשל"ב (סה"מ תשל"ב ע' 240).

97 ראה תו"מ חל"ח ס"ע 28: „וכדיקו הלשון בסידור: עצמיות השכל ועצמיות כח המעשה כו, שגם בבחי' הכחות הנה בכל מקום ישנו העצם". עכ"ל. וראה ד"ה שיר המעלות תשכ"ה (תו"מ חמ"א ע' 28) שהעבודה דר"ה היא באופן של הזות העצם, אבל הביטול שמצד העצם צריך להאיר גם בכחות הגלויים, ומוסיף ש, ענין זה מרומז גם בהמבואר בסידור שער התקיעות שענין תק"ש הוא המשכת העצם, עצם החכמה, עצם המדות ועצם המלכות, ולכאורה אינו מובן, הרי החכמה והמדות הם כחות פרטיים, ומהו אומרו עצם החכמה, עצם המדות וכו'. אך הענין הוא, שבזה מרומז שהעבודה דר"ה היא באופן שגם כחות הגלויים יהיו חזורים בהעצם. עכ"ל. ועד"ז מבואר בקיצור בד"ה תקעו תשכ"ט (תו"מ חנ"ד ס"ע 14). וראה גם ד"ה שוש אשיש תשמ"ב (התוועדות תשמ"ב ח"ד ע' 2220).

98 בהבא לקמן (בפיסקא זו) – ראה מאמרי אדה"צ הנחות הר"פ ע' קפו ואילך. תקס"ה ח"ב ס"ע תתפח ואילך. ביאור"ז לאדה"צ ח"א ע' ת ואילך. ע' תיד. סה"מ תרכ"ז ע' רסה ובנסמן שם. תרס"ה ע' י. תרפ"ב ע' לת. ד"ה זה היום תשי"ד (תו"מ ח"י ע' 6). יבחר לנו תשכ"ג (תו"מ סה"מ מלוקט ח"א ע' ג. בהוצאות הקודמות – ח"ה ע' ה). תקעו תשל"ה (סה"מ תשל"ה ע' 233). זה היום תשמ"א (תו"מ סה"מ מלוקט ח"א ע' לו. בהוצאות הקודמות – ח"ב ע' קו). לקר"ש ח"ט ס"ע 219 ואילך. תו"מ חנ"ד ע' 76. ועוד. וראה גם המובא מכאן בסה"מ תרל"ג ח"ב ע' תקטו.

93 בראשית ב, ב (בדילוג).

94 ראה המובא מכאן (ולקמן במאמר) בהתוועדות תשמ"ז ח"ב ע' 284 ובהערה 25 (נדפס גם בלקו"ש חכ"ה ע' 463).

95 ראה ע"ח שער א ענף ב.

שער התקיעות

שסא

וביאור¹⁰⁵ הדברים בדרך קצרה, הנה, ענין כותל אחד לשניהם היינו שבחי' הגבורות של המשפיע והמקבל אחד הם. ויש להקדים תחלה ענין הידוע¹⁰⁶ בשרש מהות בנין המל' שהוא מבחי' הגבורות, בחי' או"ח לקדמותו, כמשל האש שטבעו לעלות ולהסתלק למעלה¹⁰⁷, כך בחי' אור וחיות אלקות הנמשך להיות בע"ג, טבע מהות האור והחיות הזה לעלות ולצאת מירידתו למטה, להתכלל למעלה באצילות במקור חוצבו, ונק' בזוהר¹⁰⁸ נהורא תכלא, כמו אור הנאחז בפתילה שעולה ומסתלק, והיינו בחי' או"ח דמל'. וכך הוא ג"כ בחי' התגלות אורות דמדות דאצילות, שהן ג"כ בטבע דאו"ח לעצמותו, כי ענין ההתגלות של המדה כמו האהבה בהבל היוצא מן הלב חוזר ההבל אל עצם המדה שבלב, כמו שהבל הפה שבדבור חוזר למקורו כו'. ונמצא מובן עכ"פ, שהמשפיע שהן בחי' המדות דז"א הוא בבחי' הגבורות, וגם המלכות מקור כל המקבלים הוא בבחי' הגבורה, הכל בבחי' או"ח. והיינו ענין כותל א' לשניה, בבחי' הגבורה דאו"ח.

וצריך להיות בחי' המשכות חסדים בז"א, כדי להמתיק לבחי' הגבורות דנוק', ולהיות ג"כ בבחי' המשכת חסדים למטה, משום שעיקר השפעות העולמות הוא בבחי' החסד¹⁰⁹, כמ"ש¹¹⁰ כי אמרתי עולם חסד יבנה, כדי להחיות רוח שפלים¹¹¹ דבי"ע, צריך להיות ע"י בחי' חסדים, שנמשל למים שיורדים מגבוה לנמוך כידוע¹¹². וזהו ענין הנסירה בבחי' המתקות הגבורות דנוקבא, שתהיה פרצוף מחסדים בפ"ע, ולא תוכלל בגבורות דז"א, שהוא היפך עיקר ומקור ענין ההשתלשלות מעצמיות המאציל, כי חפץ חסד הוא¹¹³, לפי שנתאוהו הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים ע"י תר"מ כידוע¹¹⁴, וכמ"ש במ"א¹¹⁵ בענין הסבי עיניך כו' שהם הרהיבונני כו'¹¹⁶, וד"ל.

עד"מ השינה, שהוא הסתלקות המוחין, ולא נשאר מהמוחין רק בחי' רשימו ובהעלם גדול⁹⁹, ועיקר המוחין הם בבחינת מקיף עליו, שהרי ישיב לשואלו קצת מעין השכל, והחיות בו בשלימות להרגיש כל כאב, ואמנם גם בחיות שבלב אינו מאיר רק בחי' קיסטא דחיותא¹⁰⁰ בדפיקו דלבא, ובדפך שביד רק מבחי' אחוריים וחיצוניות החיות שבלב¹⁰¹, וגם מן המוחין רק רשימו בהעלם גדול, אבל עכ"ז חיצוניות חיות האכזריות המה בלי שינוי, רק בבחי' פנימיות המוחין ופנימיות החיות שבלב אין ההארה רק בהעלם גדול כו'. וכך יובן למעלה בבחי' השפעות העולמות, שאינו רק מבחי' אחוריים וחיצוניות המדות והמוחין דאצי' כידוע, שאין בזה שינוי, גם שהוא בבחי' שינה שהוא בחי' דורמיטא, הסתלקות המוחין, יכול להיות ההשפעה לעולמות מבחי' החיצוניות ואחוריים שנשאר בהעלם, ואין השינוי רק בבחי' פנימיות המוחין והמדות שמאירים בבחי' פנימיות יותר. ואמנם בחי' הפנימיות מאיר לבחי' החיצוניות, שע"י הארת הפנימיות יומשך תוספת עוז וכח לחיצוניות¹⁰², וא"ל יחלש כח החיצוניות, והיינו ענין משל הנ"ל, דאם אין ההשפעה מבחי' התענוג לשכל, ומשכל למדות ומעשה, יוכל להיות רפיון בעשיה גשמית כנ"ל, וד"ל. ומעתה מתורץ הקושיא הנ"ל איך לא יוחזר חיות העולמות למקורן בראש השנה, שעיקר המשכות המוחין לזו"ג הוא בבחי' הפנימיות של המוחין דזו"ג, ויוכל להיות השפעות העולמות מבחי' החיצוניות שלהם בלבד, רק שבחי' המשכות המוחין בבחי' הפנימיות מועיל לחדש כח המשכת החיצוניות¹⁰², כמוכח ע"י משל הנ"ל, וד"ל.

[רמז, ד]

וזזהו ענין הנסירה בר"ה בשביל בנין הנוקבא ליקח אחד מצלעותיו דז"א, כמו שכתוב¹⁰³ ויפל תרדמה על האדם כו' ויקח כו', שהוא בחי' שינה הסתלקות המוחין כו' כדי לבנות בנין הנוקבא בפרצוף בפ"ע, שהוא עיקר הנסירה להמשיך חסדים להמתיק הגבורות, ובזה נגסר פרצוף הנוק' ונתחלק להיות פרצוף בפ"ע, משא"כ קודם הנסירה ע"י המתקת הגבורות בחסדים הרי היה כותל אחד לשניהם, כמ"ש בפע"ח¹⁰⁴.

תתפה ואילך. ע' תתצו ואילך. לקמן שעד, סע"ג. מאמרי אדה"א במדבר ח"ד ע' א'תקסד. דרמ"צ לא, א. סה"מ תרכ"ו ע' רלד ואילך. עת"ר ע' סח. ע' עא"פ. ד"ה תקעו וד"ה שיר המעלות תשכ"ז (תר"מ חמ"ח ע' 6 ואילך. סע"ע 22 ואילך). וראה גם לעיל שנג, א ובנסמן שם. שנג, ב ובנסמן שם.

- (105) כהבא לקמן (בפיסקא זו) – ראה המובא מכאן בד"ה תקעו שם (ע' 7).
- (106) ראה לעיל כ, ג. ושי"ג.
- (107) ראה תניא סש"ב פי"ט (כד, סע"א ואילך). ועוד.
- (108) ראה לעיל קלא, א. ושי"ג.
- (109) ראה גם לעיל קו, א. ושי"ג.
- (110) תהלים פט, ג.
- (111) ע"פ ישע"י נז, טו.
- (112) ראה לעיל נח, א. ושי"ג.
- (113) מיכה ז, יח. וראה ע"ח שער ח ספ"ו. שער לט דרוש ב. שער הכללים רפ"א. ובכ"מ.
- (114) ראה תנחומא בחוקות ג. נשא טז. ב"ר ג, ט. במדבר"ר יג, ו. תניא סש"ב רפ"ל (מה, ב). ובכ"מ.
- (115) ראה לקו"ת שה"ש לו, ב. מאמרי אדה"א הקצרים ע' כו. אתהלק לאוניא ע' יז. קיח. פרשיות ח"ב ע' תשפט. מארז"ל ע' ערב. תקס"ב ח"א ע' כח. סע"ר. וב.
- (116) תקס"ה ח"א ע' צא. תקס"ח ח"א ע' תקכב. ועוד.

(99) ראה לעיל רפז, ב. ושי"ג.

(100) ראה זח"א פג, א.

(101) ההפך בין דפיקו דלבא ודפך שביד (והחילוק בעת השינה) – ראה לקו"ת פקודי ז, ד ואילך. שה"ש לד, א. מאמרי אדה"א הקצרים ע' רפא. הנחות הר"פ ע' צד. כתובים ח"ב ע' קצח ואילך. תקס"ב ח"ב ע' נשא ואילך. ע' שם. תקס"ח ח"א סע"ע טז ואילך. ע' כב. ועוד.

(102) ראה מש"כ בזה בלקו"ש חכ"ד ע' 194. וראה גם ד"ה להבין ענין תשרי תשל"ו (סה"מ תשל"ו ע' 39). יחינו תשל"ו (סה"מ תשל"ו ע' 2, 8). שובה תש"מ (תר"מ סה"מ מלוטט ח"א ע' קו. בהוצאות הקודמות – ע' שמח). ועוד.

(103) בראשית ב, כא.

(104) ראה שער ר"ה פ"ו. וראה עוד בביאור ענין הנסירה – ע"ח שער כט פ"א. שער לב פ"א. שער לג פ"ג. שער לד פ"ב כלל ח. פע"ח שער העמידה פט"ו. שער ק"ש שעה"מ פ"ג ופי"א. שער תיקון חצות פ"א. שער ר"ה פרקים ב"ד. מאמרי אדה"א פרשיות ח"ב ע' תתצו ואילך. תקס"ד ע' קפג. תקס"ה ח"ב סע"ע

והנה¹¹⁷, זהו גם כן שרש ענין תקיעת שופר, שהוא גנוחי גניח כו' בשברים ותרועה כו'¹¹⁸, לשבר ולמתוק¹¹⁹ בחי' הגבורות דז"א, שהוא בחי' יצחק¹²⁰, שהוא בחי' פחד ויראה, בבחינת ההסתלקות למעלה ולא לירד ולימשך למטה כלל. ועיקר ההמתקה דגבורות יצחק הוא ע"י יעקב אשר פדה את אברהם¹²¹, דהיינו¹²² שעל ידי התעוררות רח"ר, מדתו של יעקב¹²³, פודה וממשיך למקור החסדים דאברהם, והוא בחי' חפץ חסד שבפעמות המאציל, שיומשך למטה בחי' גילוי אור א"ס, ויהיה לו דירה בתחתונים ע"י תו"מ, עד למטה מטה דוקא, גם בבחי' החושך וההסתר דנוגה דעשי', והוא מה שאמרו¹²⁴ דנתאווה הקב"ה כו', דהיינו שנמשך בחי' תענוג מבחי' עצמיות המאציל בהמשכת גילוי אור א"ס למטה דוקא. וזהו עיקר ענין התקיעה באופן סדרן, כמ"ש בזוהר¹²⁴ דיעקב ואברהם אחידין ביצחק כו' להמתיק הגבורות שבו כו', וד"ל.

[רמז, א]

אך מצד אחר אין בחי' הגבו' טובים, לפי שהן בבחי' הסתלקות והתכללות למעלה, כטבע רשפי אש כנ"ל, וצריך להמשיכן למטה ע"י כח החסדים שממתיק אותן, והיינו ע"י בחי' יעקב שממתיק ליצחק בבחי' החסדים דאברהם, כדי שיהיו נמשכים בחי' גבורה דיצחק למטה, ואז כחן רב יותר מכח החסדים, להשפיע ולהחיות בתגבורת אור ושפע בלי גבול כנ"ל, וד"ל. וזהו טעם ענין הנסירה ג"כ, להמתיק לבחי' גבו' דז"א דוקא בחסדים, שאז ירד האור וכח להיות גם בחי' המל' פרצוף בפ"ע בחסדים כו', וד"ל.

וזהו שאנו מוצאים שעיקר ומקור כל הברכות לעולם המשיך יצחק דוקא, ולא מצינו ענין ברכות כאלה לא לאברהם ולא ליעקב, והגם שיעקב בירך לבניו, לא ברכם בברכות כאלה מטל השמים ומשמני הארץ¹⁴⁰, רק שהגיד להם העתיד לבא על זרעם באחרית הימים¹⁴¹, רק משה ברכם, אך לא כיצחק¹⁴², לפי שממנו דוקא מקור הברכות כשנמשך למטה, מטעם הנ"ל, וד"ל. ומה שלא רצה יצחק

אך עדיין יש להבין, למה צריך להמתיק הגבורות דיצחק דוקא בחסדים, ולמה לא נמשך בחינת החסדים עצמם ממקורם כו'. אמנם הענין הוא, דדוקא בחי' גבורות דיצחק צריך להמתיק בחסדים, שאז הן יותר טובים לעולמות מבחי' כח החסדים עצמם, לפי שעיקר ההשפעה בריכוזי אור וחיות ביותר אינו אלא ע"י בחי' הגבורות דוקא, לפי שיש בהם תגבורת אור וחיות בכח עצום יותר מכח החסדים¹²⁵, וראיה מדם הוא הנפש¹²⁶, שהוא בבחי' הגבורות, והוא עיקר המחיה לאדם כו'¹²⁵. וכן כל השפעות בריכוזי גדול הוא ע"י הגבו', כמו הגשמים שיוורדים בגבורה¹²⁷, ובני חיי ומזוני במזל תליא¹²⁸, בבחי' גבורות¹²⁹, ולא בזכותא¹²⁸, היכל החסד¹²⁹, כמו שאמרו¹³⁰

(131) ראה הנסמן בהערות 125, 127, 129 ו-136.

(132) ראה לעיל יד, סע"ב ואילך, וש"נ.

(133) בענין שח"כ היא בבחי' קרירות – ראה במקומות שנשמנו לעיל מז, רע"ג. וראה עוד בזה שח"ג הם בחי' קרירות וחמימות – זח"ב כד, א. זח"ג רלה, א. פרדס שער ט פ"ג. מאו"א ח, יד. לקו"ת תזריע יט, ד ואילך. לקמן שפב, סע"א ואילך. תו"ח בראשית יד, ב. ועוד.

(134) ראה לעיל קעט, א. וש"נ. וראה הערה הקודמת.

(135) ראה חגיגה טו, א. נדה מג, א. נדרים צא, א. זח"ג ערב, א. פרש"י תצא כג, ב. ועוד.

(136) ראה לעיל רעא, ב. וראה גם מאמרי אדה"ז הקצרים ע' ט.

(137) יהושע כד, ג.

(138) ראה שער הפסוקים להאריז"ל פ' בא. שער המצות וטעמי המצות להאריז"ל פ' שמיני. פ"ע שער הק"ש פכ"ח. מ"ח מס' סדר ליל פסח פ"י מ"א. מק"מ לזח"ג מב, ב. סה"מ תקס"ב ח"א ע' ה. ועוד. וראה מש"כ בזה לעיל שלח, א. וש"נ.

(139) וירא כא, יב.

(140) תולדות כז, כח.

(141) ויחי מט, א ואילך.

(142) ראה תו"מ חל"ח ע' 31 ואילך בביאור מש"כ כאן: "והענין בזה – שברכות משה הם ברוחניות, להיותו למעלה מבחי' השפעות גשמיות, וכמבואר בדורשי חסידות על הפסוק מאין לי בשר גו', שמשה ה' למעלה מהשפעת בשר גשמי, ואילו ברכות יצחק הם בגשמיות, מטל השמים ומשמני הארץ". עכ"ל. וראה מש"כ שם שאעפ"כ גם ברכות יצחק המשתכח בפועל היא ע"י משה ואתפשטותא דילי שבכל דרא.

(117) בכל הבא לקמן – ראה תו"מ ח"י ע' 10 ואילך. וראה גם ד"ה ויתן לך

תשכ"ח ס"ב (תו"מ סה"מ מלוקט ח"א ע' שלט. בהוצאות הקודמות – ח"ד ע' סג).

(118) ראה ר"ה לג, ב. לד, א. זח"ג רלא, ב. שוע"ר או"ח סי' תקצ ס"ב.

(119) ראה תו"מ שם (ע' 11): "יש להוסיף ולבאר השייכות דמיתוק הגבורות לשברים ותרועה, גנוחי גנח וילולי יליל, שזהו ע"ד שרואים בגשמיות באדם המצטער ביותר שגונח ומיילל, שהגניחה והיללה גופא גורמת לו הקלה מסוימת".

(120) שיעצק הוא בחי' גבורות – ראה הנסמן לעיל לו, סע"ב. ושענין תק"ש הוא לתקן את הגבורות דיצחק – ראה לעיל מט, א. וש"נ.

(121) ישע"י כט, כב.

(122) ראה תניא סע"ב ספ"ב (מא, ב). ספמ"ה (סד, ב). תו"א שמות נא, ב. מג"א צה, ב. לקו"ת אמור לה, ג. חוקת סג, א. פ' ראה לב, ג. לקמן תיב, א. ועוד.

(123) ראה לעיל לו, סע"ג. וש"נ.

(124) ראה זח"ג ק, א.

(125) ראה לעיל מח, ד. וש"נ.

(126) ע"פ פ' ראה יב, כג.

(127) ראה תענית ב, א. וראה לעיל שלח, א. וש"נ.

(128) מו"ק כח, א. וראה לעיל לה, ג. וש"נ.

(129) ראה סה"מ תקס"ט ע' קלא. תקס"ט ע' צד. לעיל קנו, סע"ג. מאמרי

אדה"א בראשית ע' רמא. ויקרא ח"ב ע' תצט. דברים ח"ג ע' אילב. ח"ד ע' אתל. ביאורו"ז לאדה"צ ח"א ע' רצג. שם. ועוד.

(130) ראה תרומה כו, לה. יומא כא, סע"ב. ב"ב כה, ב. ועוד. וראה לעיל ק, א.

וש"נ.

[רמז, ב]

בפיו, נשמות הגרים ר"מ ור"ע כו'¹⁴⁷, ויעקב שלבש בגדי עשו המשיך הברכה שיכוררו הניצוצים בעשיה עתה, ולא יתארך זמן בירורים כ"כ, ויבא משיח ב"ב אמן, וד"ל¹⁴⁸.

לברך את יעקב, אלא לעשו¹⁴³, הענין הוא¹⁴⁴, לפי שבחי גבורה דעשו הן בפסולת הגבו' דיצחק¹⁴⁵, ולפי דעת יצחק לא היו מתבררים עתה אם לא ע"י הברכות, וז"ש¹⁴⁶ כי ציד

(143) תולדות כו, א ואילך.

(144) ראה ספר הליקוטים להאריז"ל פ' תולדות עה"פ ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו. תו"א תולדות כ, ב ואילך. לקו"ת בחוקותי מט, א. מאמרי אדה"ז פרשיות ח"א ע' קסא ואילך. תקס"ב ח"א ע' קב. ח"ב ע' תצג. תקס"ה ח"א ע' יז ואילך. תקס"ו ח"א ע' רלו. רמו. ובכ"מ.

(145) ראה לעיל לו, סע"ב. וש"נ.

(146) תולדות כה, כח. וראה תו"א שם כ, ג. סה"מ תקס"ב ח"א ע' קב. תקס"ה שם ע' כב. תקס"ז ע' שכה. מאמרי אדה"א בראשית ח"א ע' קעא ואילך. ע' ער.

ובכ"מ הובא בשם הע"ח (סה"מ תקס"ט ע' רצה. תקע"א ע' קיד) – וראה ע"ח שער לב פ"ב. פע"ח שער הר"ח פ"ג. ספר הליקוטים שם.
(147) ראה הנסמן לעיל צח, רע"ד. רכא, ג.
(148) ראה מש"כ בביאור לשון זה (ולא יתארך .. וד"ל) – תו"מ ח"ד ע' 10.
ח"י ס"ע 74 ואילך. התוועדויות תשמ"ז ח"א ס"ע 51 ואילך. תשמ"ח ח"א ע' 362.
תנש"א ח"ד ע' 348 ובהערה 155. תשנ"ב ח"א ס"ע 22 ובהערה 155. שיחות קודש תשנ"ב ח"א ע' 46.

סדר תקיעות

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו אלהי המשפט שבוכות אלו השמות היוצאים מראשי תבות א"ל נ"א ק"רב ת"שועת מ"צפיד פ"הוודך ס"ר ת"ויציאם מ"מאסר פ"דה ס"ועים פ"תח ס"ומים י"מינד מ"צפים ד"לה י"וקשים ו"קבץ נ"פוצים ס"מוך י"ה מ"פלגים שתקדע המסכים והמקמרגים אשר הם מברילים בינד ובין עמד ישראל ארוממך אלהי המלך המשפט שומע קול תרועת עמד ישראל ברחמים:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו לשמוע קול שופר:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה:

תקיעה. שברים תרועה. תקיעה:

תקיעה. שברים תרועה. תקיעה:

תקיעה. שברים תרועה. תקיעה:

ויתודה בלחש

תקיעה. שברים. תקיעה:

תקיעה. שברים. תקיעה:

תקיעה. שברים. תקיעה:

ויתודה בלחש

תקיעה. תרועה. תקיעה:

תקיעה. תרועה. תקיעה:

תקיעה. תרועה. תקיעה גרולה:

[רמז, א] אחר קריאת התורה יכין עצמו לתקוע בשופר. ויאמר קפיטל זה ז' פעמים:

לְמַנְצִיחַ לְבָנֵי קָרַח מְזֻמּוֹר: כָּל הָעַמִּים תִּקְעוּ כָּף הָרִיעוּ לְאַלְהִים בְּקוֹל רִנָּה: בִּי יְהוָה עֲלִיזוֹן נוֹרָא מְלֹךְ גָּדוֹל עַל כָּל הָאָרֶץ: יְדַבֵּר עַמִּים תַּחֲתֵינוּ וּלְאֻמִּים תַּחַת רַגְלֵינוּ: יִבְחַר לָנוּ אֶת נַחֲלָתָנוּ אֶת גְּאוֹן יַעֲקֹב אֲשֶׁר אֱהָב סֵלָה: עֲלֶה אֱלֹהִים בְּתִרְעוּעָה יְהוָה בְּקוֹל שׁוֹפָר: וְזָמְרוּ אֱלֹהִים וְזָמְרוּ וְזָמְרוּ לְמִלְכָּנוּ וְזָמְרוּ: בִּי מְלֹךְ כָּל הָאָרֶץ אֱלֹהִים וְזָמְרוּ מִשְׁכִּיל: מְלֹךְ אֱלֹהִים עַל גּוֹיִם אֱלֹהִים יֹשֵׁב עַל כִּסֵּא קֹדֶשׁ: נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ עִם אֱלֹהֵי אֲבֹרָהֶם: בִּי לְאַלְהִים מְגִנֵּי אָרֶץ מֵאֵד נַעֲלָה:

התוקע מתחיל וגם הקהל יאמרו כל פסוק ופסוק:

מִן הַמִּצַּר קָרָאתִי יְהוָה עֲנֵנִי בְּמִרְחַב יְהוָה:

ק וְלִי שְׁמִיעָה כְּחֹסֶדֶךָ יְהוָה כְּמִשְׁפָּטֶיךָ חֲיִנִּי:

ר אֵשׁ דִּבְרֶךְ אֱמֶת וּלְעוֹלָם כָּל מִשְׁפָּט צִדְקָךָ:

ע רֹב עֲבָדֶיךָ לְטוֹב אֵל יַעֲשֶׂקֵנִי יְדִים:

ש ש אֲנֹכִי עַל אֲמֶרְתֶּךָ כְּמוֹצֵא שָׁלָל רָב:

ט וּב טַעַם וְדַעַת לְמַדְנִי בִּי בְּמִצְוֹתֶיךָ

הַאֲמַנְתִּי:

נ דְּבוֹת פִּי רָצוּה נָא יְהוָה וּמִשְׁפָּטֶיךָ לְמַדְנִי:

עֲלֶה אֱלֹהִים בְּתִרְעוּעָה יְהוָה בְּקוֹל שׁוֹפָר:

[רמז, ב]

[רמז, ג]